

Центр “Ліски” в системі комплексного транспортного обслуговування вантажовласників

Україна займає вигідне геополітичне положення відносно країн Європи, близького Сходу, СНД, Середньої Азії, Китаю та Далекого Сходу. По її території проходять найкоротші шляхи у транзитному сполученні Центральної та Південної Європи з країнами СНД, Далекого Сходу; середньої Азії та країн Балтії з Північною Африкою, Близьким Сходом, країнами Персидської затоки. Становлення України як самостійної держави спричинило потребу створення власної контейнерної системи та забезпечення ефективного її використання на ринку транспортних послуг. Виникла потреба у розширенні транспортно-експедиторських та сервісних послуг на зовнішньому та внутрішньому ринках, створенні єдиного оператора контейнерних перевезень на території України, який би мав у своєму розпорядженні свій власний контейнерний парк.

За наказом Міністерства транспорту України від 11.05.95р. № 189/1 на базі Дарницької дистанції вантажно-розвантажувальних робіт МЧ-6 було створено Український державний центр транспортного сервісу “Ліски”, який віднесено до Державної адміністрації залізничного транспорту. Центр об’єднує два контейнерні термінали на станціях Київ-Ліски Південно-Західної та Усатове Одеської залізниць. Термінал на станції Усатове знаходиться на стадії розбудови та удосконалення.

Мета створення Центру “Ліски” – повне задоволення потреб клієнтів при доставленні вантажів “від дверей до дверей” при використанні інтермодальних перевезень.

Контейнерні перевезення для вантажовласників один із самих зручних способів відправки своїх вантажів. В цьому випадку взаємодія з залізницею буде мінімальною, тому що кількість операцій з вантажем менша, ніж, при повагонних перевезеннях. Клієнт повинен тільки завантажити контейнер, який доставили до нього на склад, а потім отримати перевезений вантаж на іншому складі – станції призначення. Головною перевагою перевезень в контейнерах є можливість доставки вантажів від дверей постачальника до дверей споживача, що забезпечує найбільшу частку зберігання вантажу. Саме тому в Європі контейнерні перевезення вже давно домінують як найбільш зручний варіант доставки вантажів. Система обробки контейнерів у спеціалізованих терміналах, розвинуте лінійне судноплавство, що спеціалізується на перевезенні контейнерів морем дозволяє досягти максимальної швидкості транспортування.

Економічна політика Укрзалізниці спрямована на підвищення ефективності роботи, скорочення витрат, удосконалення тарифів та забезпечення конкурентоздатності послуг. В зв’язку з цим найбільш актуальним є визначення шляхів забезпечення економічної стабільності та покращання фінансово-економічних показників роботи залізниць. Результатом повинно бути постійне втілення сучасних транспортних технологій і нової

техніки, підвищення продуктивності праці та вирішення соціальних і екологічних проблем. Для вантажовласників на сьогоднішній день навіть цінова політика не відіграє вирішального значення при виборі того чи іншого способу доставки вантажу. Для клієнтів важливим є сервіс, тобто швидкість і своєчасність доставки вантажу та якість наданих при цьому послуг.

Якість – це сукупність властивостей та характеристик послуг, які дозволяють задовольняти потреби клієнтів. Транспортна компанія обов'язково повинна доставити вантаж за призначенням у терміни, що оговорені в контракті при умові повного збереження вантажу.

Всім цим вимогам чітко відповідає технологія перевезень вантажів у контейнерах. Особливо вона проявляється при організації перевезень з використанням декількох видів транспорту. Інтермодальними (Intermodal Transport) називаються перевезення декількома видами транспорту, при яких один із перевізників організовує все перевезення із пункту або порту відправлення до пункту або порту призначення через один або більше проміжних пунктів чи портів. Інтермодальні перевезення дозволяють побудувати безперервний транспортний ланцюг від вантажовідправника до вантажоодержувача.

З цих міркувань, одним з основних напрямків роботи УДЦТС “Ліски” є організація перевезень вантажів в контейнерах по території України, країнах СНД, Балтії, Європи і Азії, у тому числі у складі маршрутних контейнерних поїздів та експедирування експортно-імпорتنих та транзитних вантажів у вагонах та контейнерах у місцевому, прямому залізничному та змішаному сполученнях.

Центр продовжує успішно розвивати такі напрямки діяльності, як організація перевезень вантажів в універсальних контейнерах, танк-контейнерах, рефрижераторних контейнерах, експедирування будь-яких вантажів залізничним та іншими видами транспорту. Останнім часом зроблено серйозний акцент на комбіновані перевезення вантажів при участі декількох видів транспорту.

Центр надає в користування 20- і 40-футові універсальні контейнери для здійснення перевезень в прискорених контейнерних поїздах, які включають переробку вантажів в портах і на перевантажувальних терміналах на кордоні України. Серед маршрутів, по яких слідує контейнерні поїзди по території України, можна виділити:

- Одеса/Іллічівськ – Гданськ/Гдиня, поїзд “Балтика”, час в дорозі 2,3 доби;
- Будапешт – Москва, поїзд “Чардаш”, час в дорозі – 2,4 доби;
- Одеса/Іллічівськ – Клайпеда, час в дорозі – 2,4 доби;
- Маріуполь – Київ, час в дорозі – 1,3 доби;

- Одеса – Москва, поїзд “Одеса”, час в дорозі 1,5 доби;
- Миколаїв – Москва, час в дорозі 1,6 доби;
- Миколаїв – Мінськ, час в дорозі 1, 2 доби і т.ін.

Економічна ситуація в країні формує тенденцію збільшення обсягів перевезень вантажів у контейнерах. Цьому сприяють перенасичення ринку, вимоги споживачів та жорстока конкуренція на ринку транспортних послуг. Для збереження обсягів реалізації виробники і торгові фірми змушені розширювати збут за рахунок виходу на ринки інших регіонів. Саме контейнеризація перевезень дозволяє використати ефективну систему доставки вантажу споживачу, тобто швидко і ефективно, з найменшими витратами.

Слід зазначити, що Центр має надійні та стабільні договірні відносини з провідними експедиторськими організаціями країн СНД і Європи. Це дозволяє здійснювати комбіновані перевезення вантажів по території країн СНД, Балтії та Європи.

Комбіновані перевезення (Combined Transport) – перевезення вантажів в одному і тому ж контейнері чи транспортному засобі послідовно різними видами транспорту (залізничним, автомобільним, річковим). За дорученням Міністерства транспорту України Центр “Ліски” приймав участь в організації поїздів комбінованого транспорту в напрямках Литви та Польщі. Стабільний попит на такі перевезення дозволяє говорити про високий ринковий потенціал цього виду діяльності.

При цьому Центр здійснює всі операції – доставку контейнерів до місця навантаження вантажів для вантажовідправника, прийом та видачу вантажу, вантажно – розвантажувальні роботи, а також розрахункові операції за зовнішньоторговим контрактом, митне оформлення вантажів, вибір маршруту, технічне обслуговування контейнерів, оформлення транспортних документів. Метою даної діяльності є ліквідація територіального розриву між виробником та споживачем.

Перевезення автопоїзда залізницею отримало назву “контрейлерні перевезення”, що відноситься до інтермодальних. Цей термін означає також перевезення вантажу в одній тарі або транспортному засобі без перевантаження самого вантажу. Транспортною одиницею може бути контейнер, автопоїзд і/або напівпричеп. В Західній Європі інтермодальні перевезення по контрейлерних технологіях отримують все більше розповсюдження. В окремих країнах - Австралії, Швейцарії, доля контрейлерних досягає 20% загального обсягу перевезень.

Контрейлерне перевезення має такі переваги, як оперативність, маневреність, надійність та безпека. До місця завантаження автопоїзда під’їжджають своїм ходом. Час завантаження автопоїзда на платформу займає близько 10 хвилин. Після завантаження та закріплення автопоїзда лобові та

бокові вікна кабін закриваються листами фанери чи картону. Поїзд в дорозі охороняється підрозділами воєнізованої охорони. Крім спеціалізованого рухомого складу є і вагони для водіїв. Такі спеціальні поїзди повністю відповідають стандартам Європейської системи контрейлерних перевезень.

Слід відмітити, що основними перевагами поєднання поїзд/автомобіль є:

- збільшена швидкість доставки вантажу;
- підвищений рівень безпеки – автопоїзд переміщається не по трасі, а по рейках;
- економія часу простою автопоїздів в черзі на державному кордоні та пунктах пропуску;
- менша шкода наноситься довколишньому середовищу – двигун автопоїзда не працює. За аналізами європейських екологів на 1 тону перевезену залізничним транспортом майже в 30 разів менше викидів, ніж на автошляхах;
- автотранспортне підприємство може виконувати додатковий обсяг роботи – машини менше простоюють;
- автопоїзди, які знаходяться на платформах, не витрачають пального та моторесурс;
- зменшується імовірність дорожньо-транспортних пригод, які пов'язані з рухом великовагових транспортних засобів, тощо.

Сьогодні в Україні діють 2 міжнародні контрейлерні лінії. Перша - Іллічівськ-Клайпеда діє з 06.02.2003р., друга - Київ – Славкув від 05.04.2003р.

Яскравим доказом цьому є відправлені з “Ліски” відповідно контрейлерні поїзди “Вікінг” та “Ярослав”. При цьому досить часто при наявності тридцяти платформ у складі надходять заявки на перевезення біля ста автопоїздів. Саме тому Міністерство транспорту України разом з експедиторськими компаніями та зацікавленими транспортними фірмами веде переговори про відкриття нових напрямків. Планується одне із перспективних напрямків Іллічівськ - Санкт-Петербург. Поїзд буде проходити через Москву, що дасть додаткову можливість для завантаження составу. Планують курсування поїздів до Австрії та Німеччини. Для майбутніх контрейлерних поїздок в Дніпропетровську іде будівництво 80 нових додаткових платформ. На початку нового 2004р. в Україні буде діяти ціла мережа контрейлерних маршрутів.

Центр має найбільший в Україні сучасний термінал, з можливістю переробки 500 контейнерів за добу. На ньому працює митна зона, що дозволяє значно скоротити час знаходження вантажу під митним контролем та спрощує саму процедуру, зменшує витрати вантажовідправників, пов'язані з оформленням документів. Центр забезпечує зберігання вантажів в режимі митно-ліцензійного складу.

Основні показники експлуатаційної діяльності Центру наведені в таблиці 1.

Таблиця 1. Показники експлуатаційної діяльності Центру “Ліски”

Показники	Роки		
	2000	2001	2002
Обсяги переробки великотоннажних контейнерів, од.	12218	13700	15995
Обсяги переробки контейнерів по Укрзалізниці, од.	62133	63820	65509
Обсяги перероблених вантажів, тис.т.	90,2	103,7	152,3
Обсяги експедирування, конт.	8140	9835	14023
Обсяги ремонту контейнерів на ремонтних пунктах, од.	10971	16456	20842

Динаміка обсягів експлуатаційної діяльності УДЦТС “Ліски” в 2000 - 2002 рр. за видами діяльності та в порівнянні з обсягами переробки контейнерів по Укрзалізниці наведені на рисунку 1.

За роки становлення підприємства відчутне не тільки зростання якісних та обсягових показників господарської діяльності, а й авторитету підприємства серед вантажовласників, фірмами - співробітників тощо.

Обсяги переробки великотоннажних контейнерів на терміналі УДЦТС «Ліски» за період 2000-2002 р.р. збільшувалися за рахунок розширення географії перевезення вантажів, налагодження тісних стосунків між вантажовласниками та вантажовідправниками, іншими перевізниками.

Загальний обсяг перероблених великотоннажних контейнерів за звітний період по Укрзалізниці складає 191462 контейнери, в тому числі доля УДЦТС “Ліски” - 41913 контейнерів, що складає майже 22%. Обсяги перероблених вантажів у 2002 р. збільшилися відносно 2000 р. майже у 1,7 рази і склали 346,2 тис. т. Приріст обсягів послуг з експедирування експортно-імпортних та транзитних вантажів у 2002р. складає 5883 контейнерів або на 72,3% більше ніж у 2000 р.

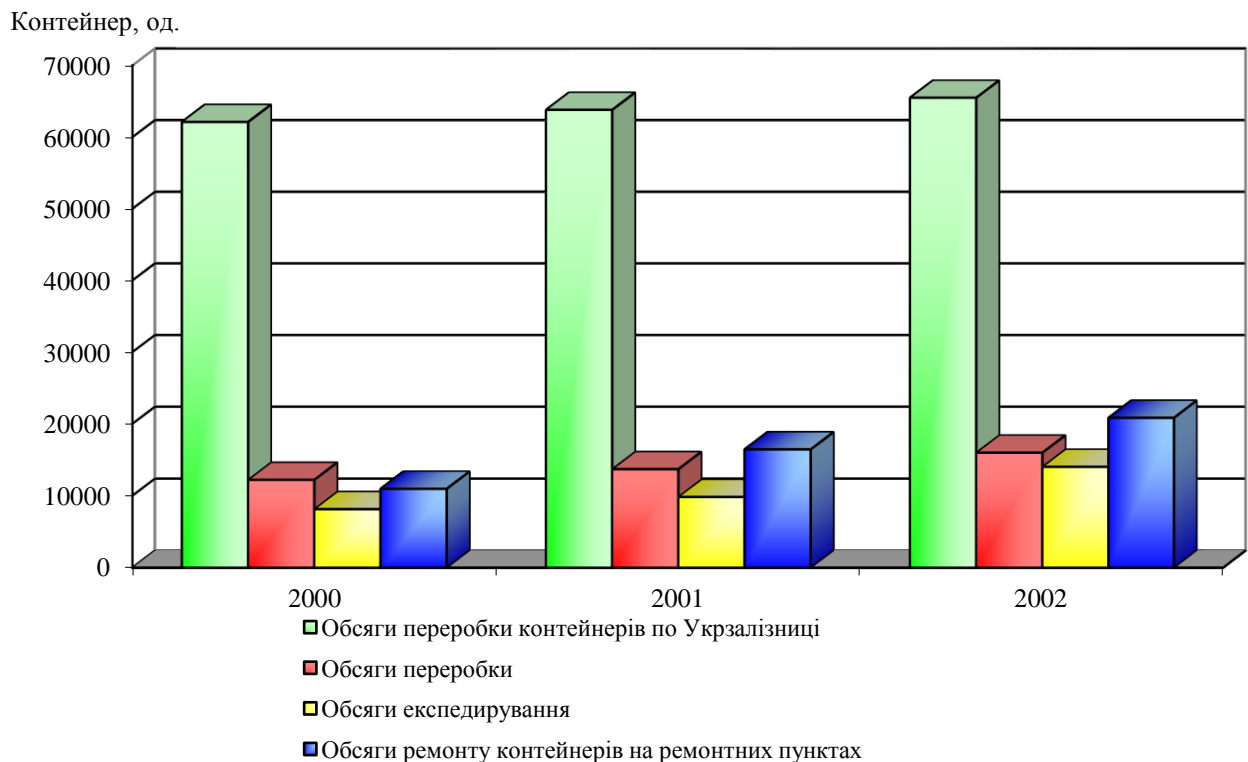

Рис.1. Динаміка обсягів експлуатаційної діяльності УДЦТС “Ліски”

Підвищення обсягів переробки на терміналі і, як наслідок, обсягів загальної переробки та експедирування вантажів відбулося за рахунок відкриття та раціональної побудови роботи зони митного контролю, що дозволило вантажовласникам зменшити витрати пов'язані з митним оформленням вантажів, а також відкриттям вантажної станції, яка забезпечує повне транспортне обслуговування вантажовласників.

У 2002 р. значно збільшилися обсяги ремонту відносно попередніх років за рахунок вдосконалення контейнерів на ремонтних пунктах. Як результат втілення зазначених заходів, обсяги ремонту контейнерів збільшилися на 9871 контейнерів або на 90 % у порівнянні з обсягами ремонту контейнерів у 2000 р.

Доходи від діяльності УДЦТС “Ліски” наведено в таблиці 2.

За 2002р. доходи збільшилися в 3,65 рази, зокрема, доходи від перевезень – майже в 2,11 рази.

Збільшення доходів від вантажно-розвантажувальних операцій обумовлено реалізацією заходів по приведенню вказаного процесу (виробництва) до впроваджуваного стандарту атестації. В майбутньому ці витрати зменшаться і Центр очікує надходження значних фінансових прибутків за рахунок сертифікованого виробництва, а також підвищення якості виконуваних робіт. При цьому, на сьогоднішній день УДЦТС “Ліски” чи не єдине підприємство на Україні, що має атестоване виробництво за стандартами ISO в галузі ремонту контейнерів.

Доходи від експедирування контейнерного майданчика, авто експедирування незначні, тому що парк великотоннажних автомобілів нажалі

немає суттєвих капітальних вкладень, як і експедирування контейнерного майданчика, хоча у 2002 р. можна відмітити покращання ситуації.

Таблиця 2. Доходи УДЦТС “Ліски”

Показники	Абсолютне значення, тис. грн.			Темп росту, %	
	2000	2001	2002	2001/2000	2002/2000
Доходи, всього, в тому чисті:	17158	40828	62627	238	365
Перевезення	4000	5654	8446	141	211
Підсобно-допоміжна діяльність, всього, з неї:	8326	12490	21489	150	258
– вантажно – розвантажувальні роботи	126,7	299,1	361,4	285	285
– експедиторські збори контейнерного майданчика	150,7	532,8	795,5	353,5	527,8
– авто експедирування	359,4	578,7	556,7	161	154,8
– митні послуги	354,6	1081,2	1396,1	305	393,7
– послуги від зберігання майна	26,1	203,7	3615,8	780	13853,6
– оренда майна	9,4	12,7	97,8	135	1040
– платні послуги (реалізація контейнерів)	1858,1	2870,6	2842,9	154	153
– оренда, користування контейнерами	1476,2	1556,6	2643,5	105	179
– ремонт контейнерів іншим підприємствам	40,0	27,4	294,2	68,5	735,5
– експедирування залізницею	3913,7	4775,7	6768,8	122	173
– інші доходи	11,1	551,5	2116,3	4968	1906
Доходи іншої операційної діяльності	4616	22094	32019	478,6	693,6
Інші доходи	216	590	673	273	311,5

В перспективі планується залучення потоку вантажів з Далекого Сходу в Східну і Західну Європу. Для цього мають бути створені всі необхідні умови для організації системи розстановки та взаємодії різних видів транспорту, які перевозять контейнери в прямому і змішаному сполученнях.

Узагальнюючи можна визначити поточні та стратегічні напрямки роботи

Центру, це:

- організація використання парку контейнерів приналежності Укрзалізниці і залізничних адміністрацій країн - учасниць СНД і Балтії;
- утримання, ремонт і поновлення контейнерного парку Укрзалізниці;
- розробка та затвердження планів перевезення вантажів у контейнерах у всіх видах сполучень; контроль за виконанням цих планів, звітністю про використання та облік резерву контейнерного парку;
- регулювання, контроль та облік контейнерного парку;
- організація маркетингової роботи з розвитку та здійснення комбінованих перевезень;
- контроль за дислокацією на залізницях України та за кордоном контейнерів, листування з залізничними адміністраціями з цих питань;
- взаємодія з експедиторськими організаціями щодо організації як контейнерних, так і комбінованих перевезень;
- розробка технічних норм роботи контейнерного парку та контроль за їх виконанням;
- впровадження Автоматизованої системи контролю та стеження за контейнерами (АССК);
- проведення аналізу роботи залізниць з контейнерами, організація перепису контейнерів;
- взаємодія з іншими видами транспорту України та залізницями інших держав з питань залучення обсягів перевезення вантажів у контейнерах, контейнерних та контрейлерних поїздах;
- розробка умов, технології та організація перевезень вантажів контейнерними та контрейлерними поїздами і їх облік;
- участь у роботі міжнародних нарад щодо перевезення вантажів у контейнерах та комбінованих перевезеннях, підготовка проектів міжнародних угод;
- співробітництво із зарубіжними залізницями та фірмами щодо використання великотоннажних контейнерів;
- розробка та впровадження на залізницях плану формування вагонів з контейнерами;
- участь у розробці змін та доповнень до Правил експлуатації, номерного обліку та взаєморозрахунків за користування контейнерами приналежності залізничних адміністрацій;
- участь у Міжнародній Координаційній Раді з трансибірських перевезень та членство в Асоціації міжнародних експедиторів України.

Таким чином, Центр “Ліски” займає чільне місце в системі комплексного обслуговування клієнтури та зміцнює стратегічно важливі позиції залізниць на ринку транспортних послуг.